

TEMAT SPECJALNY Zbiorniki naziemne to nie stacje paliw

MAGAZYN RYNKU PALIWOWEGO

Paliwa Płynne

3
2009

ISSN 1230-3461 PORADNIK OPERATORA STACJI PALIW

Niezależne sieci stacji paliw

Grosar - stacje w kolebce polskiej nafty

„Złota Kropla” - pod skrzydłami Huzara

Rozmowa z dr inż. Iwoną Skręt, zastępcą dyrektora
ds. Technologii Nafty w Instytucie Nafty i Gazu

50 lat w służbie branży paliwowej

ISSN 1230-3461 CENA 17 zł (w tym 7% VAT)

Transportowy system zarz

Specyficzną grupą wśród towarów znajdujących się na rynku są towary niebezpieczne, które stanowią 10 proc. wszystkich przewozów transportem samochodowym. Zasady bezpiecznego przewozu drogowego w ruchu krajowym i międzynarodowym zostały uregulowane umową europejską określoną skrótem ADR.

Zaobserwowany w ostatnim okresie wzrost przewozu tego typu ładunków wynika z rozwoju motoryzacji oraz wzrostu zapotrzebowania na podstawowe surowce takie jak benzyna czy olej napędowy. Z punktu widzenia odpowiednich przepisów właściwych dla danej gałęzi transportu poszczególne towary niebezpieczne są dopuszczone do przewozu zgodnie z przepisami, niedopuszczone do przewozu oraz zwolnione z przepisów obowiązujących w danym procesie transportowym. Zależność ta, wynika z właściwości chemicznych, biologicznych oraz fizycznych towarów niebezpiecznych, które stwarzają potencjalne zagrożenie podczas ich niewłaściwego przewozu. Mogą spowodować zniszczenie środowiska naturalnego a nawet zagrożenie życia i zdrowia. Z tego względu podlegają szczególnym rygorom w zakresie dokumentacji, dopuszczenia do przewozu, doboru opakowań, oznakowania, szkoleń personelu oraz instrukcji i procedur. Spośród całej gamy towarów niebezpiecznych najczęściej transportuje się paliw płynnych, około 70 proc. wszystkich przewozów, natomiast roczny przewóz paliw płynnych szacuje się na około 100 mln ton. W związku z tym obserwuje się również najwięcej wypadków z udziałem klasy 3, co obrazuje tabela nr 1. Z przeprowadzonych badań statystycznych wynika,

że większość zdarzeń i wypadków ma miejsce podczas czynności związanych z załadunkiem lub rozładunkiem towarów niebezpiecznych, natomiast mniejsza ilość zdarzeń przypada na czynności związane z przewozem. W tej sytuacji działania zmierzające do ograniczenia ryzyka katastrofy na Polskich drogach i zapewnienie bezpieczeństwa przewozu, są niezbędne.

W celu zapewnienia bezpiecznej logistyki towarów niebezpiecznych istnieje wiele metod minimalizujących ryzyko wystąpienia awarii: kształcenie personelu, przestrzeganie odpowiednich procedur, postępowanie zgodnie z właściwymi przepisami a także wdrażanie standardów ISO 9000 dotyczących zarządzania jakością, ISO 14000 dotyczącą zarządzania środowiskiem i innych, tak aby efektem końcowym był bezpieczny, ekologiczny transport.

W systemach zarządzania z roku na roku pojawiają się nowe innowacje a wraz z nimi nowe obszary w których można a nawet trzeba uzyskać certyfikat. W ówczesnych czasach wdrażanie systemów zarządzania w przedsiębiorstwach transportowych to nie tylko prestiż ale także atut wyróżniający firmę na rynku. W celu spełniania stale rosnących wymagań związanych z rozwojem certyfikacji oraz zapotrzebowań klientów, Transportowy

Dozór Techniczny TDT-CERT nie tylko oferuje nowe innowacje ale także dba o bezpieczeństwo w relacji: transportowe urządzenie techniczne – człowiek – środowisko.

TDT-CERT jednostka certyfikująca jest częścią państwowej osoby prawnej, jaką jest Transportowy Dozór Techniczny, który od 80 lat działa na rynku jako niezależna trzecia strona, wykonując inspekcję urządzeń technicznych. Certyfikacja w TDT jest zaledwie jedną z płaszczyzn działania obok jednostki inspekcyjnej, jednostki notyfikowanej oraz laboratorium. Została ona powołana w 2003 roku i od 5 lat przeprowadza procesy certyfikacyjne w różnych dziedzinach począwszy od certyfikacji systemów zarządzania na normy ISO 9000, ISO 14000, ISO 22000, ISO 18000 oraz certyfikacji złożonych systemów a także prowadzi certyfikację wyrobów oraz certyfikację usług, personelu i ZKP.

TDT organizuje wiele konferencji oraz spotkań, co zapewnia odpowiednią komunikację z klientami oraz wymianę poglądów. W odpowiedzi na zgromadzone informacje TDT CERT przygotowuje nowe oferty w obszarze certyfikacji a także bezpieczeństwa. Ostatnie analizy oraz spostrzeżenia zaowocowały powstaniem nowych obszarów certyfikacji związanych z bezpieczeństwem w transporcie – certyfikacja bezpiecznego załadunku cys-

Tabela 1. Zdarzenia z udziałem towarów niebezpiecznych z podziałem na klasy w latach 1997-2007

Klasa	Nazwa	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.
1	Materiały i przedmioty wybuchowe	2	1									
2	Gazy	45	27	25	24	6	31					
3	Materiały ciekłe zapalne	114	108	121	103	87	92	73	69	66	75	39
4.1	Materiały stałe zapalne	2		3			2			2		2
4.2	Materiały samozapalne				1	1						
4.3	Materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne											
5.1	Materiały utleniające	1		1	1		2	1	1		1	
5.2	Materiały organiczne											
6.1	Materiały trujące	7	5	4	8	3	2	2	2		2	
6.2	Materiały zakaźne								1			
7	Materiały promieniotwórcze											
8	Materiały żrące	19	13	15	21	7	11	11	6	8	13	5
9	Różne materiały i przedmioty niebezpieczne	47	38	26	23	20	24	36	42	43	45	22

ządzania jakością

tern oraz transportowy system jakości TQMS. Oba programy skierowane są głównie do firm transportujących towary niebezpieczne różnymi rodzajami transportu i powstały w odpowiedzi na wymagania stawiane przez ONZ oraz Komisję Europejską oraz władze krajowe.

Podstawą certyfikacji Transportowego systemu jakości jest potwierdzenie zgodności na normę PN-EN 12798 „Transportowy system jakości – transport drogowy, kolejowy i wodny śródlądowy – Wymagania systemu jakości, uzupełniające EN ISO 9001 w zakresie bezpieczeństwa w transporcie towarów niebezpiecznych”. Norma PN-EN 12798 określa wymagania odnośnie zarządzania jakością stanowiące uzupełnienie względem wymogów wyszczególnionych w normie EN ISO 9001:2000. Ich celem jest zarządzanie bezpieczeństwem transportu drogowego, kolejowego i śródlądowego towarów niebezpiecznych.

Proces certyfikacji

Firma transportująca towary niebezpieczne, pragnąca uzyskać udokumentowane potwierdzenie bezpiecznego systemu zarządzania jakością składa do TDT-CERT lub do jednego z siedmiu oddziałów terenowych TDT, wniosek o certyfikację w danym zakresie. Klient, który ubiega się o wydanie certyfikatu na zgodność z PN-EN 12798 musi posiadać wdrożony certyfikowany system jakości na zgodność z normą PN-EN ISO 9001 w akredytowanej jednostce certyfikującej, bądź wnioskować o certyfikację na dwie normy: PN-EN ISO 9001 + PN-EN 12798 do TDT-CERT. W zależności od wybranej opcji w przedsiębiorstwie będzie przeprowadzony – przez naszych audytorów oraz ekspertów – audit certyfikujący.

Audit certyfikujący

Ocena w audicie certyfikującym odbywa się w dwóch etapach; u klientów zatrudniających do 10 pracowników audit certyfikujący przeprowadzany jest jednoetapowo.

Etap 1 – przeprowadzany jest w celu:

- audytowania dokumentacji systemu zarządzania Klienta,

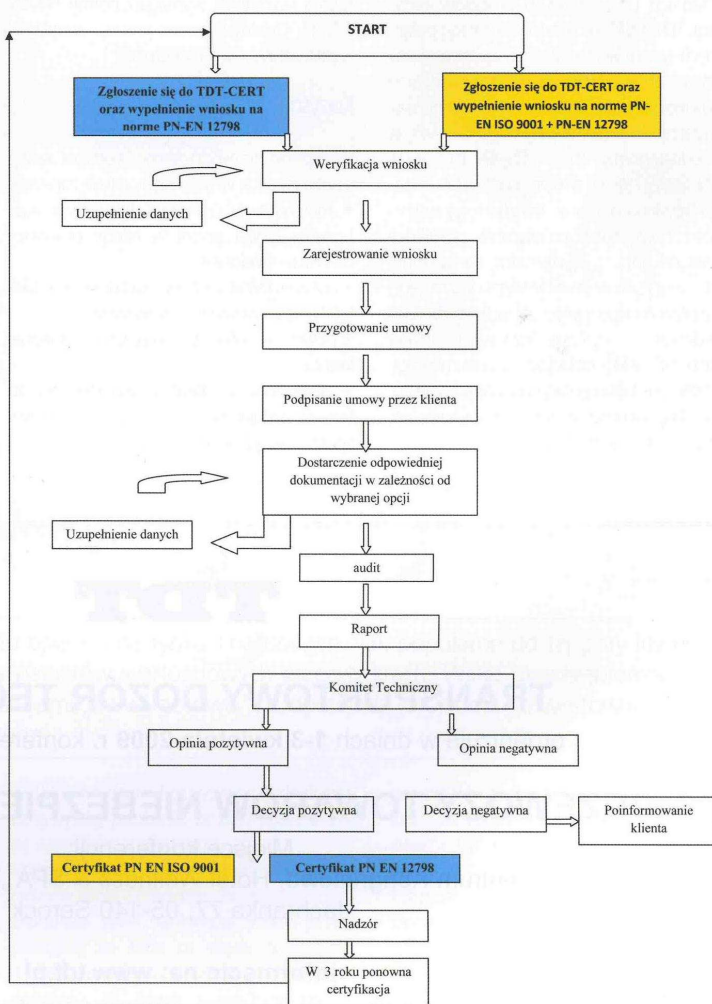
- oceny lokalizacji klienta i specyficznych dla lokalizacji warunków oraz przeprowadzenia rozmów z personelem klienta w celu określenia gotowości do drugiego etapu,
- przeprowadzenia przeglądu statusu klienta i zrozumienia przez niego wymagań normy, zwłaszcza w odniesieniu do identyfikacji kluczowych aspektów sposobu działania lub znaczących aspektów procesów, celów i działania systemu zarządzania,
- zebrania niezbędnych informacji dotyczących zakresu systemu zarządzania, procesów i lo-

kalizacji klienta, oraz związanych z nimi statusowych i prawnych aspektów oraz zgodności,

- przeprowadzenia przeglądu przydziału zasobów do drugiego auditu poprzez osiągnięcie wystarczającego zrozumienia systemu zarządzania klienta i działalności w lokalizacji w kontekście możliwych znaczących aspektów
- oceny, czy są planowane i realizowane audyty wewnętrzne i przeglądy zarządzania oraz czy poziom wdrożenia systemu zarządzania uzasadnia gotowość klienta do drugiego etapu auditu

Etap 2 – obejmuje co najmniej:

- informacje i dowody zgodności ze wszystkimi wymaganiami normy PN-EN 12798
- monitorowanie, pomiary, raportowanie i przeglądanie osiągnięć w odniesieniu do kluczowych celów i zadań,

PRZEWÓZ TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

Transportowy Dozór Techniczny

- sposób funkcjonowania systemu zarządzania pod kątem jego zgodności z prawem i zastosowania odnoszących przepisów, w zależności od rodzaju transportu,
- kontrolę operacyjną procesów u klienta
- audyty wewnętrzne i przeglądy zarządzania,
- odpowiedzialność kierownictwa za politykę klienta,
- powiązania pomiędzy wymaganiami normatywnymi, polityką, celami oraz zadaniami dotyczącymi osiągnięć, wszystkimi mającymi zastosowania wymaganiami prawnymi, odpowiedzialnością, kompetencjami, personelem, działaniami, procedurami, danymi dotyczącymi osiągnięć oraz ustaleniami i wnioskami z auditów wewnętrznych

Audit połączony

W ramach prowadzonych procesów certyfikacji, TDT-CERT, prowadzi certyfikację połączonych systemów zarządzania, gdzie podczas jednego auditu certyfikującego w nadzorze lub ponownej certyfikacji, poddaje ocenie system zarządzania klienta z wymaganiami więcej niż jednej normy np. na PN-EN ISO 9001 + PN-EN 12798. W tym przypadku dokumentacja powinna opisywać transportowy system jakości i wyjaśniać powiązania pomiędzy wszelkimi innymi systemami zarządzania funkcjonującymi w siedzibie klienta lub mającymi wpływ na jego system zarządzania będący przedmiotem certyfikacji. Poza wymaganiami normy ISO 9001 dotyczącymi dokumentacji, dodatkowo dokumentacja powinna zawierać:

- profil działalności, w tym nazwa i adres siedziby, status prawny, branżę,

- dane dotyczące transportu towarów niebezpiecznych, w tym: nazwę i adres innych składów i biur, liczba pracowników, skład floty, rodzaj transportowanych towarów niebezpiecznych, wg klasyfikacji klas zagrożenia)
- wykres struktury organizacyjnej,
- świadectwo ubezpieczenia lub inne gwarancje wypłaty odszkodowania.

Natomiast sam proces auditu będzie przebiegał tak samo jak w przypadku auditu certyfikującego opisanego powyżej.

Certyfikacja transportowego systemu zarządzania jakością ma cykl trzyletni. Audyty nadzoru odbywają się w okresach corocznych w pierwszym i drugim roku ważności certyfikatu i są przeprowadzane w siedzibie klienta. Audit ponownej certyfikacji przeprowadzany jest w trzecim roku przed upływem certyfikacji, w celu oceny stałego spełniania przez klienta wszystkich wymagań normy PN-EN 12798. Ogólny schemat procesu certyfikacji zaprezentowano na schemacie 1.

Korzyści

Wdrożenie transportowego systemu zarządzania jakością w przedsiębiorstwie zapewni:

- minimalizację prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka awarii w relacji: przewóz – człowiek – środowisko,
- potwierdzenie zachowania zgodności działań firmy z wymaganiami prawnymi,
- powstanie usług spełniających oczekiwania klienta,
- zwiększenie zaufania innych klientów do firm posiadających wdrożony transportowy system zarządzania jakością,

- sprawną organizację w firmie,
- umieszczenie przedsiębiorstwa na liście certyfikowanych przewoźników.

Podsumowanie

W naszym otoczeniu, codziennie przewożone są groźne dla zdrowia i życia towary. Każdego dnia materiały i przedmioty wybuchowe, substancje zapalne, trujące, zakaźne, żrące czy promieniotwórcze są transportowane na odległości setek i tysięcy kilometrów. Oczywiście jest, że tematyka transportu towarów niebezpiecznych jest bardzo rozległa i w związku z tym zapewnienie bezpieczeństwa przewozu jest trudne. Niezmiennie czynione starania na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w trakcie załadunku, przewozu, magazynowania i rozładunku materiałów chemicznych stanowią część ogólnej strategii, której celem jest poprawa w wyniku bezpieczeństwa osiągniętych zarówno przez przemysł chemiczny i transportowy. Niewystarczające jest stosowanie odpowiednich przepisów, szkolenie personelu ale poszukiwanie wciąż nowych rozwiązań zapewniających zwiększenie bezpieczeństwa przewozu np. poprzez wdrożenie transportowego systemu zarządzania jakością. TDT-CERT dba o swoich klientów i o ich bezpieczeństwo wychodząc im na przeciw z innowacjami w dziedzinie certyfikacji. Ponadto nieustannie podnosi kompetencje personelu i zapewnia fachową i terminową obsługę.

Andrzej Kolasa – Transportowy Dozór Techniczny
Sylvia Bęczkowska – Politechnika Warszawska

TDT

TRANSPORTOWY DOZÓR TECHNICZNY

organizuje w dniach **1-3 kwietnia 2009 r.** konferencję szkoleniową:

„PRZEWOZY TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH – 2009”

Miejsce konferencji:

Centrum Kongresowe, Hotel Wellness & SPA „Warszawianka”
Jachranka 77, 05-140 Serock

informacje na: www.tdt.pl